

BIBLIOTEKA
UNIVERSITAS

Urednik
DRAGAN K. VUKČEVIĆ

Recenzent
STEVAN LILIĆ

Za izdavače
ZORAN KNEŽEVIĆ
ŽARKO RADONJIĆ

GI BREBAN

ADMINISTRATIVNO PRAVO FRANCUSKE

Prevela s francuskog
KATARINA DAMJANOVIĆ

Pogovor
STEVAN LILIĆ

JP SLUŽBENI LIST SRJ
BEOGRAD

CID
PODGORICA

2002

SADRŽAJ

<i>Predgovor</i>	11
<i>Uvod</i>	13
I. Administrativno pravo: živo i ukorenjeno	13
II. Definicija administrativnog prava	16
A. Predmet 17	
B. Sadržina 21	
III. Istorija administrativnog prava	24
A. Istorijski osnovi francuskog administrativnog prava 24	
B. Razvoj administrativnog prava od početka XIX veka 26	
IV. Instrumenti administrativnog prava	30
A. Teorija 30	
B. Pravni dokumenti 31	
V. Metodološke napomene	33

PRVI DEO

OBLAST PRIMENE ADMINISTRATIVNOG PRAVA

Prva glava

Institucije administrativnog prava

<i>Uvod: Pravno lice</i>	39
I. Opšti pojmovi	39
II. Pravno lice u javnom pravu	42
<i>Poglavlje I. Država kao pravno lice</i>	47
<i>Odeljak I. Svojstvo pravnog lica države</i>	48
§1. Država nije samo pravno lice 48; §2. Država je pravno lice posebne vrste 48	
<i>Odeljak II. Administrativno uređenje države</i>	52
§1. Najviši državni organi 52; §2. Centralna administracija 53;	
§3. Lokalni organi države 55; §4. Nezavisni administrativni organi 62	
<i>Poglavlje II. Ostala pravna lica javnog prava</i>	67
<i>Odeljak I. Teritorijalni kolektiviteti</i>	68
§1. Zajednički principi 68; §2. Teritorijalni kolektiviteti opšteg pravnog poretka 75;	
§3. Teritorijalni kolektiviteti sa posebnim položajem 89	
<i>Odeljak II. Javne ustanove</i>	95
§1. Klasifikacija 95; §2. Definicija 97; §3. Pravni poredak javnih ustanova 101;	
§4. Javne interesne grupe 106	
<i>Poglavlje III. Organizacije privatnog prava koje upravljaju javnim službama</i>	109
<i>Odeljak I. Istorijski pregled</i>	109
§1. Povezivanje (saradnja) sa javnom službom 109; §2. Prenošnje javne službe 111	
<i>Odeljak II. Sadržina kategorije</i>	111
§1. Definicija 111; §2. Primeri 112	

<i>Odjeljak III. Razlozi razvitka ovih organizacija</i>	114
§1. Učešće zainteresovanih lica 114; §2. Elastičnost upravljanja 115	

Druga glava

Pojam javne službe

<i>Poglavlje I. Sadržina pojma javne službe</i>	121
<i>Odjeljak I. Opšta definicija</i>	121
§1. Elementi definicije 122; §2. Ilustracije definicije 123;	
§3. Relativnost i razvoj pojma javne službe 125	
<i>Odjeljak II. Klasifikacija javnih službi</i>	129
§1. Administrativne javne službe 129; §2. Javne službe industrijskog i komercijalnog	
karaktera 130; §3. Društvene javne službe 130	
<i>Poglavlje II. Sadržina pojma javne službe</i>	131
<i>Odjeljak I. Administrativne javne službe kojima upravljaju pravna lica javnog prava</i> .	132
§1. Položaj službe 133; §2. Odnosi koje održava služba 134	
<i>Odjeljak II. Javne službe industrijskog i komercijalnog karaktera kojima upravljaju</i>	
pravna lica javnog prava	137
§1. Položaj 137; §2. Odnosi 138	
<i>Odjeljak III. Javne službe kojima upravljaju privatne organizacije</i>	140
§1. Položaj 140; §2. Odnosi 141	

DRUGI DEO

OSNOVNI PRINCIPI ADMINISTRATIVNOG PRAVA

Prva glava

Ovlašćenja (nadležnosti)

<i>Poglavlje I. Ovlašćenja</i>	153
<i>Odjeljak I. Odlučivanje</i>	153
§1. Načini donošenja odluka 153; §2. Sadržina odluka 156	
<i>Odjeljak II. Ovlašćenje za izvršenje odluka</i>	160
§1. Sudski postupci 161; §2. Prinudno izvršenje 163	
<i>Poglavlje II. Zaštita</i>	169
<i>Odjeljak I. Zaštita službenika</i>	169
<i>Odjeljak II. Zaštita imovine</i>	171

Druga glava

Obaveze

Motivi	173
Sadržina	174
Specifičnosti	174
<i>Poglavlje I. Princip legaliteta (zakonitosti)</i>	175
<i>Podnaslov I. Definicija principa legaliteta (zakonitosti)</i>	175
<i>Odjeljak I. Obaveza da akti budu u saglasnosti sa zakonom</i>	175
<i>Odjeljak II. Obaveza preduzimanja inicijative</i>	176
§1. Izvršenje zakona i uredaba 177; §2. Izvršenje sudskih presuda 178	

<i>Podnaslov II. Izvori principa zakonitosti</i>	179
<i>Odeljak I. Nacionalni izvori</i>	179
<i>Pododeljak I. Normativni izvori</i>	179
§1. Pisano pravo 180; §2. Opšti pravni principi 186	
<i>Pododeljak II. Individualni izvori</i>	197
§1. Administrativne odluke 197; §2. Sudske odluke (presude) 198	
<i>Odeljak II. Izvori međunarodnog prava.</i>	199
<i>Pododeljak I. Međunarodno pravo</i>	199
<i>Pododeljak II. Pravo Evropske zajednice</i>	200
<i>Podnaslov III. Sadržina principa legaliteta</i>	201
<i>Odeljak I. Ograničenja ovlašćenja administracije ili unutrašnji legalitet</i>	201
§1. Vezana nadležnost 202; §2. Diskreciono ovlašćenje 204	
<i>Odeljak II. Propisi administrativnog postupka ili spoljni (eksterni) legalitet</i>	208
§1. Nadležnost 208; §2. Postupak 210; §3. Forme akata 211	
<i>Odeljak III. Legalitet u izuzetnim okolnostima</i>	213
§1. Sudska teorija o izuzetnim okolnostima 213; §2. Izvori prava 215	
<i>Podnaslov IV. Sankcije za nezakonitost</i>	216
<i>Odeljak I. Uklanjanje nezakonitog akta</i>	217
<i>Pododeljak I. Ništavi akt</i>	217
§1. Akt koji se ne primenjuje 217; §2. Poništeni akt 218	
<i>Pododeljak II. Nepostojeći akt</i>	222
§1. Režim nepostojećih akata 222; §2. Oblast primene nepostojećih akata 223	
<i>Pododeljak III. Akti koji se ne mogu osporavati</i>	224
§1. Akti koje donosi Vlada 225; §2. Mere unutrašnjeg poretka 226	
<i>Odeljak II. Naknada štete prouzrokovane nezakonitošću</i>	228
<i>Poglavlje II. Princip odgovornosti</i>	229
<i>Podnaslov I. Opšti režim</i>	232
<i>Odeljak I. Osnov odgovornosti</i>	232
<i>Pododeljak I. Odgovornost za grešku</i>	233
§1. Službena greška i lična greška (krivica) 233; §2. Obična greška i teška greška 240	
<i>Pododeljak II. Odgovornost bez greške (bez krivice)</i>	242
§1. Štete nastale obavljanjem javnih radova 243; §2. Štete nastale opasnim aktivnostima ili situacijama 245; §3. Štete koje pretrpe saradnici javnih službi 247; §4. Odgovornost na osnovu zakona i zakonskih odluka 249	
<i>Odeljak II. Načini naknade štete</i>	252
<i>Pododeljak I. Odgovorni kolektivitet</i>	253
§1. Kriterijum prirode službe 253; §2. Kriterijum vlasnika objekta 255	
<i>Pododeljak II. Pojam štete</i>	256
§1. Nadoknativa šteta 256; §2. Procenjivanje štete 258	
<i>Pododeljak III. Tužba za naknadu štete</i>	259
<i>Podnaslov II. Posebni režimi</i>	260
<i>Odeljak I. Primena privatnog prava</i>	261
§1. Principi koje je uvela sudska praksa 261; §2. Posebni zakoni 261	
<i>Odeljak II. Režimi paušalne reparacije</i>	262
§1. Penzije 263; §2. Naknada ratnih šteta 263	

TREĆI DEO JAVNA FUNKCIJA

Prva glava Kategorije

<i>Poglavlje I. Pluralitet poslodavaca</i>	273
<i>Odeljak I. Država</i>	273
<i>Odeljak II. Teritorijalni kolektiviteti</i>	274
<i>Odeljak III. Javne ustanove</i>	275
<i>Poglavlje II. Različitost pravnih režima</i>	277
<i>Odeljak I. Naimenovani službenici (nameštenici)</i>	277
<i>Pododeljak I. Naimenovani službenici države</i>	278
§1. Funkcioneri u užem smislu 278; §2. Ostale kategorije državnih službenika 281	
<i>Pododeljak II. Naimenovani službenici drugih javno-pravnih lica</i>	282
<i>Odeljak II. Nenaimenovani službenici</i>	283
<i>Pododeljak I. Razvoj i problemi</i>	283
§1. Karakteristike 284; §2. Uzroci 286	
<i>Pododeljak II. Skorije reforme</i>	287
§1. Prelazne odredbe 287; §2. Stalne dispozicije 288	

Druga glava Karijere

<i>Poglavlje I. Prijem u službu</i>	293
<i>Odeljak I. Uslovi zapošljavanja</i>	293
<i>Pododeljak I. Princip jednakosti</i>	293
§1. Rase §2. 293; Opredeljenje 294; §3. Polovi 295	
<i>Pododeljak II. Zakonite diskriminacije</i>	296
§1. Starosna granica 296; §2. Nacionalnost 297; §3. Sposobnosti 298	
<i>Pododeljak III. Stvarne nejednakosti</i>	300
<i>Odeljak II. Postupci odabiranja osoblja</i>	301
<i>Pododeljak I. Konkurs</i>	301
<i>Pododeljak II. Razlozi uvođenja sistema konkursa</i>	302
§1. Pogodnosti 302; §2. Jednakost 303	
<i>Pododeljak III. Modaliteti konkursa</i>	303
§1. Prethodni postupak 303; §2. Odvijanje ispita 304;	
§3. Posledice rezultata konkursa 306	
<i>Odeljak III. Naimenovanje</i>	307
<i>Poglavlje II. Odvijanje karijere</i>	309
<i>Odeljak I. Zarade</i>	309
<i>Pododeljak I. Osnovna plata</i>	309
§1. Pravo na platu 309; §2. Politika administracije u domenu plata 312	
<i>Pododeljak II. Dopunske naknade</i>	314
<i>Pododeljak III. Socijalne povlastice koje se dodeljuju funkcionerima</i>	316
<i>Odeljak II. Pokretljivost</i>	316

<i>Pododeljak I. Interna pokretljivost</i>	316
§1. Premeštanje 316; §2. Napredovanje 317	
<i>Pododeljak II. Eksterna pokretljivost</i>	319
§1. Eksterna pokretljivost unutar administracije 319;	
§2. Eksterna pokretljivost izvan administracije 320	
<i>Odeljak III. Odgovornost</i>	321
<i>Pododeljak I. Krivična odgovornost</i>	321
<i>Pododeljak II. Imovinska odgovornost</i>	321
§1. Opšta odgovornost službenika 321; §2. Odgovornost računovoda 323	
<i>Pododeljak III. Disciplinska odgovornost</i>	324
§1. Pravila procedure 324; §2. Materijalna pravila 326	
<i>Poglavlje III. Prestanak službe</i>	331
Odeljak I. Načini	331
<i>Pododeljak I. Uobičajeni načini</i>	331
<i>Pododeljak II. Posebni načini</i>	332
Odeljak II. Posledice	334
<i>Pododeljak I. Penzije</i>	334
<i>Pododeljak II. Privatne aktivnosti</i>	336

Treća glava Deontologija

<i>Poglavlje I. Obaveze</i>	339
Odeljak I. Zabrana obavljanja dve ili više službi	339
Odeljak II. Obaveza poslušnosti	339
Odeljak III. Obaveza diskretnosti	341
Odeljak IV. Obaveza davanja informacija	342
Odeljak V. Obaveza nezavisnosti	342
Odeljak VI. Privatni život	343
<i>Poglavlje II. Politička prava</i>	345
Odeljak I. Princip slobode	345
§1. Izvori 345; §2. Sadržina slobode opredeljenja 346	
Odeljak II. Pravna ograničenja	347
§1. Obaveza neutralnosti 347; §2. Obaveza rezervisanosti (suzdržanosti) 348	
Odeljak III. Nezakonite radnje	351
<i>Poglavlje III. Socijalna prava</i>	353
Odeljak I. Pravo sindikalnog organizovanja	353
§1. Zabrana 353; §2. Priznavanje prava 354	
Odeljak II. Pravo na štrajk	357
§1. Princip 357; §2. Ograničenja 358	
Odeljak III. Učešće	361
§1. Institucije 261; §2. Žalbeni postupci 362	

ČETVRTI DEO KONTROLA ADMINISTRACIJE

Prva glava

Posredovanje i transparentnost

<i>Poglavlje I. Posrednik (medijator)</i>	369
<i>Poglavlje II. Transparentnost</i>	371
<i>Odeljak I. Pristup administrativnim dokumentima</i>	371
<i>Odeljak II. Obrazlaganje administrativnih akata</i>	372

Druga glava

Sudska kontrola

I. Opšta definicija	373
II. Različitost sistema	373
III. Važnost sistema u Francuskoj	374
<i>Poglavlje I. Organizacija</i>	379
<i>Odeljak I. Dualitet jurisdikcija</i>	379
§1. Mehanizmi raspodele nadležnosti 384; §2. Sadržina raspodele nadležnosti 394	
<i>Odeljak II. Struktura administrativnog pravosuđa</i>	403
<i>Pododeljak I. Državni savet</i>	403
§1. Istorijski razvoj 403; §2. Postojeća situacija 407	
<i>Pododeljak II. Teritorijalni sudovi</i>	427
§1. Administrativni sudovi 427; §2. Drugostepeni (žalbeni) administrativni sudovi 429; §3. Ostali teritorijalni sudovi 431	
<i>Pododeljak III. Specijalizovani sudovi</i>	432
<i>Pododeljak IV. Prethodni i dopunski postupci</i>	433
<i>Pododeljak V. Saradnici pravosuđa</i>	435
<i>Poglavlje II. Funkcionisanje</i>	437
<i>Odeljak I. Pravila postupka</i>	437
<i>Pododeljak I. Zajednički principi</i>	437
§1. Opšta pravila sudskog postupka 437; §2. Posebna pravila administrativnog spora 441	
<i>Pododeljak II. Različite kategorije sporova</i>	446
§1. Tužba zbog prekoračenja ovlašćenja 446; §2. Sporovi pune jurisdikcije 451	
<i>Odeljak II. Efikasnost administrativnog pravosuđa</i>	454
§1. Pristup sudovima 454; §2. Značaj kontrole 456; §3. Efekti sudskih odluka 458	
<i>Zaključak</i>	463
<i>Beleška o autoru</i>	465
<i>Bibliografija</i>	467
<i>Prof. dr Stevan Lilić:</i>	
Povodom prevoda — Guy Braibant: <i>Le droit administratif français</i>	473

P O G O V O R

Povodom prevoda

Guy Braibant: *Le droit administratif français**

Pre desetak godina u Francuskoj je objavljeno ovo izdanje udžbenika *Administrativno pravo Francuske* profesora Guy Braibant-a.

Profesor beogradskog Pravnog fakulteta dr Dragaš Denković dao je prikaz ove knjige u časopisu *Analiti Pravno fakulteta u Beogradu*, u kojem je, između ostalog, istakao da se u radovima profesora Guy Braibant-a, koji već niz godina u Parizu predaje Administrativno pravo Francuske i Uporedno administrativno pravo, vidi njegovo izuzetno poznavanje teorije administrativnog prava i vladanje upravno-sudskom praksom Francuske. Profesor Denković posebno ističe da je to: ... i odlika udžbenika *Upravnog prava ostalih eminentnih francuskih profesora Upravnog prava*, jer je poznata činjenica da je *Upravno pravo Francuske*, u početku, izraslo iz upravno-sudske prakse francuskog upravnog sudstva. Međutim, posebna je odlika izlaganja o *Upravnom pravu* u ovom udžbeniku to što, g. Guy Braibant, teorijska izlaganja prikazuje u istorijskom razvoju, tako da su i načela *Upravnog prava Francuske* i cela evolucija i zakonodavstva i sudske prakse tako prikazani da omogućuju jasno uočavanje evolucije u mnoštvu zakonodavnih akata, koji su zajedno sa evolucijom odgovarajuće sudske prakse u određenom periodu, utvrđivala određena pravila ponašanja uprave i njenu ulogu u društvu. Svojom racionalnim proučavanjem *Upravnog prava* g. Guy Braibant otkriva i ukazuje na logičke veze mnogobrojnih pravnih pravila sa ukupnim težnjama određenog pravnog sistema. Poznato je već davno da je za poznavanje zakonodavstva i njegove primene potrebno poznavati duh vremena i sudsku praksu i umeti uočiti razlike koje su slične. Posebno se podvlači da je potrebno umeti uočiti detalje i imati smisla za upoznavanje celine. Ustvari, to je posebna odlika ovog udžbenika koja

* *Nota bene:* Lingvistički i stručno-terminološki razlozi bili su odlučujući da se *Le droit administratif français* prevede sa *Administrativno pravo Francuske*, umesto *Upravno pravo Francuske* ili *Francusko upravno pravo*.

izuzetno može biti korisna za upoznavanje teorije Upravnog prava i upravno-sudske prakse Francuske.

Nedugo nakon toga, u razgovorima sa profesorom Denkovićem, počelo se ozbiljno razmišljati o mogućnostima prevoda ovog udžbenika. Motivi za ovaj poduhvat bili su dvojaki: sa jedne strane, naša stručna i šira javnost još od daleke 1929. godine kada je prevedeno delo Leona Digija *Preobražaji javnog prava* (León Duguít, *Les transformations de droit public*, 1913), nije imala prilike da se neposredno upozna sa integralnim tekstom prevoda jednog francuskog rada iz oblasti javnog, i posebno upravnog prava, a sa druge, promene koje su nastale u Evropi nakon pada Berlinskog zida 1989. godine uslovile su potrebu da se i naša upravna teorija i praksa, do tada višedecenijski orijentisana na političke premise o državnoj upravi i upravnom pravu *kao autoritativnim instrumentima u rukama vladajuće klase sa monopolom fizičke prinude*, otvori prema drugim viđenjima uloge i položaja uprave u savremenim društvima koja bi bila u skladu sa principima političkog pluralizma, otvorenog demokratskog društva i odgovornosti za obavljanje javnih službi, kao pretpostavkama za postizanje opšteg društvenog blagostanja, povećanja kvaliteta života građana i uključivanje u međunarodne, posebno evropske integracije.

U ovom kontekstu, ubrzo je sa *Centrom za izdavačku delatnost iz Podgorice*, postignut sporazum o prevodu ovog dela. Međutim, mnogi događaji koji su potom usledili, od raspada zajedničke države i oružanih konflikata na području bivše Jugoslavije, ekonomskih kriza i hiperinflacije, međunarodne izolacije i NATO bombardovanja, nezapamćene političke represije i, konačno burnih događaja koji su 5. oktobra 2000. godine doveli po pada Miloševićevog režima, uticali su na to da su se tek sada stekli uslovi da se objavljivanje ovog prevoda definitivno privede kraju. Nažalost, profesor Denković ovaj trenutak nije doživio.

U znak poštovanja prema profesoru Denkoviću i njegovog zalaganja da *Administrativno pravo Francuske* profesora Guy Braibant-a učini dostupnim i našoj stručnoj javnosti, ovo je prilika da se podsetimo kako je profesor Denković prikazao i ocenio ovaj udžbenik:

U uvodu (str. 15–40) g. Guy Braibant ukazuje da je Upravno pravo živo pravo. Prvo daje definiciju Upravnog prava i sažeto dokumentovano izlaže istoriju Upravnog prava Francuske, ukazujući na njegove istorijske osnove i evoluciju od početka 19 veka. U prvoj glavi (str. 41–170) obrađene su institucije upravnog prava: država, organizacija državne uprave (vrhovni organi državne uprave, centralni organi, lokalni organi države, nezavisni upravni organi). Pored toga, obrađena su i druga pravna lica javnog prava: teritorijalni kolektivi; opšta načela; teritorijalni kolektivi opšteg prava; teritorijalni kolektivi sa posebnim statusom. Obrađene su i javne ustanove (definicije i pravni režim). Posebna pažnja posvećena je privatnim organizmima koji su ovlašćeni da vrše određene javne službe. Detaljno je obrađen pojam javne službe. U drugoj glavi ove knjige (str. 171–310) izložena su osnovna načela Upravnog prava Francuske. U trećoj glavi (str. 311–422) obrađeno je službeničko pravo Francuske, odnosno *la fonction publique*. U četvrtoj glavi izložena je kontrola uprave (str. 423–526). Tu je izložena i uloga medijatora, odnosno francuskog ombudsmana i posebno sudska kontrola uprave. U zaključku (str. 527–528) g. Guy Braibant ističe da francusko Upravno pravo pred-

stavljajući povezanu konstrukciju koja odgovara određenoj logici i koja se može smatrati jednim od velikih spomenika istorije prava. Naravno, ne bi trebalo umanjivati slabosti ili praznine; ali je to pravo uspjelo da obezbedi određenu ravnotežu između ovlašćenja i dužnosti uprave, odnosno obezbedi i sudsku kontrolu uprave. Dalje ističe da: trenutne teškoće, široko uzevši, su u problemu utvrđivanja domena primene upravnog prava; to su problemi granica, graničnih slučajeva, koji su sada složeniji zbog razvoja ekonomskog intervencionizma koji zaslužuje veći napor razmišljanja i sistematizacije koja još nije sasvim dovršena... Dalje ističe: pravila Upravnog prava su nekad arhaična ili suviše složena. Pravni sistem mora biti jednostavan da bi ga mogli razumeti oni na koje se primenjuje; to nije uvek slučaj u našem Upravnom pravu, možda upravo stoga što je i suviše usavršavano jer određena pravna savršenost vodi, neminovno, umnožavanju nijansa, suptilnostima i komplikacijama. Pored ovih i suviše rafiniranih sektora, postoje zone izvan zakona i protiv kojih nema pravnog leka; sudija nije uvek ovlašćen da vrši svoju ulogu regulatora, na primer u odnosima države i velikih javnih ili privatnih preduzeća, ili u drugoj krajnjoj društvenoj lestvici, u odnosu statusa ugroženih kategorija stanovništva; najзад, efikasnost njene kontrole nekad je, u izvesnim slučajevima ograničena. Pобољшанја, еволуције, реформе могу бити предвиђене у оквиру система који се већ доказао. Потребно је, такође, размислити, распитивати се о последицама економске, социјалне, техничке, политичке и међународне политике, које могу у следећим годинама утицати на Управно право, и питати се колико ће се Управно право преобразити око 2000. године.

Prvo izdanje ovog izvanrednog udžbenika Upravnog prava Francuske objavljeno je još 1984, a drugo 1988. godine. Ovo treće izdanje od 1992. godine nešto se malo razlikuje i od prvog i od drugog izdanja. U uvodnoj napomeni novog izdanja g. G. Braibant ističe šta je doprinelo da je tako moralo biti. Prvo ističe da je u tom prethodnom periodu Upravno право, које се може квалификовати као општи део Управног права (*Droit administratif central*) malo evoluiralo. Tu kao primer ukazuje na to da je konačno izvedena već davno pripremana reforma da se pošta i telekomunikacije odvoje od države i preobrazе u autonomne ustanove (*établissement autonome*). Pored toga još ističe i evoluciju u sudskoj praksi, da za lekarsku odgovornost, odnosno odgovornost zdravstvenih službi nije više uslov da je šteta prouzrokovana teškom greškom (*la faute lourde*). Guy Braibant posebno ukazuje da su duboke promene u Upravnom pravu Francuske posledica određene политике internacionalizacije i decentralizacije u međunarodnom pravnom sistemu. Tu se ističe da je Državni savet više godina, читавим nizom svojih odluka, jasno u sudskoj praksi prihvatio superiornost Međunarodnog prava i posebno superiornost prava Evropske zajednice prema nacionalnom pravu Francuske. Dalje se ističe da je: 1) Državni savet svojom odlukom prihvata da opšta načela francuskog prava mogu biti izvedena iz međunarodnih konvencija, kao na primer, u materiji prava izbeglica (Bereciartua-Echarri, 1988. — *Les grands arrêts de la jurisprudence administrative* — M. Long, P. Weil, G. Braibant, P. Devolve, B. Genevois, Paris, Sirey, 1990, str. 733–738); 2) Da su direktive Evropske zajednice obavezne za države članice zajednice (Compagnie Alitalia — *Les grands arrêts...*, str. 738–748); 3) Da se i francuski zakoni, čak i oni doneti kasnije, koji nisu saglasni sa međunarodnim ugovorima, ne mogu primeniti na osnovu člana 55. Ustava (Nicolo, 1989 — *Les grands*

arrêts..., str. 748—756); 4) Da je sudija ovlašćen da sam tumači međunarodne konvencije, ne pitajući Ministarstvo inostranih poslova (GISTI, 1990, *Les grands arrêts...*, str. 35); 5) Da francuski zakonodavac mora poštovati pravo izvedeno iz prava Evropske zajednice, odnosno uredba i direktiva zajednice kao i ugovore (Boisdet, 1990, u *Société Rothmans International France et SA Philip Morris France*, 1992 — navedeno prema udžbeniku koji se prikazuje, str. 13). Gospodin G. Braibant posebno ističe da poštovanjem odluka *Suda pravde Evropskih zajednica*, ovaj novi normativni sistem ozbiljno sužava autonomiju francuskog Upravnog prava u odnosu sa međunarodnim javnim pravom (str. 13—14).

Pored uticaja ove internacionalizacije na francusko Upravno pravo, g. G. Braibant posebno ističe da svoj uticaj još vrši i činjenica da je Francuska koja je tradicionalno centralizovana od 1982. godine, ušla u proces decentralizacije koja se ogleda u demokratizaciji lokalnih institucija, proširenju njihovih nadležnosti, smanjenju kontrole, razmeni službenika, dobara i sredstava, različitosti Statuta — posebno za Novu Kaledoniju (1988) i Korziku (1991). Takođe, svoj uticaj imaju i *Zakon od 2. marta 1982. godine koji reguliše prava i slobode opština, departmana i regija*, kao i *Zakon od 4. februara 1992. godine o teritorijalnoj upravi Republike*. Gospodin G. Braibant tu podvlači da je, i pored izvesnog pokajanja i povlačenja, decentralizacija ušla u stotine tekstova i političku i upravnu stvarnost Francuske. U zaključku ove uvodne napomene g. G. Braibant podvlači: „Suviše je rano odgovoriti na pitanje koje je postavljeno u okviru jednog savetovanja povodom desetogodišnjice reforme od 1982: 'Da li je decentralizacija promenila prirodu države?' Ali, sigurno je da je ova reforma, spojena sa internacionalizacijom prava, potpuno promenila *le paysage administratif français*, odnosno promenila predstavu o francuskoj upravi“ (str. 13—14).

Ovaj udžbenik ima sve odlike izvanrednog izlaganja teorije Upravnog prava Francuske u kojima je izvanrednim poznavanjem, suptilno — na pravom mestu u izlaganju, korišćena i bogata upravno-sudska praksa francuskog *Državnog save-ta*. Mora se još istaći da je posebna odlika ovog udžbenika to što je u određenoj meri, uvek odmereno, ne opterećujući tekst, korišćen i istorijski i sociološki prilaz u prikazivanju Upravnog prava, čime je vrednost ovog udžbenika još naglašenija, jer predstavlja novi vid udžbenika Upravnog prava Francuske, u kome je, pored pravnog metoda izlaganja, primenjen i sociološki metod, koji je doprineo da se lakše i bolje sagleda i evolucija teorije Upravnog prava i institucija Upravnog prava Francuske.

*
* *

Koristimo priliku da se posebno zahvalimo prevodiocu i lektoru, direktoru i saradnicima *Centra za izdavačku delatnost* iz Podgorice, kao i *Francuskom kulturnom centru* u Beogradu za trud, angažovanje i podršku u vezi sa izdavanjem ovog prevoda.

Beograd—Podgorica

Prof. dr Stevan Lilić

Decembar 2001.

Gi Breban
ADMINISTRATIVNO
PRAVO FRANCUSKE

Izdavači

CID

Podgorica, Obala Ribnice 4/II
Tel.: 081/230-122, 230-126

J P SLUŽBENI LIST
Beograd, Jovana Ristića 1
Tel.. 011/30-60-500

Urednik izdanja

MARINA DAVIDOVIĆ

Tehnički urednici

DARKO MANOJLOVIĆ
JOVAN ARANĐELOVIĆ

Lektura i korektura

IRENA POPOVIĆ GRIGOROV

Kompjuterska obrada

DAVOR PALČIĆ

palcic@EUnet.yu

Štampa

VOJNA ŠTAMPARIJA
Beograd, Generala Ždanova 40b

2002

CIP – Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Републике
Црне Горе „Бурђе Црнојевић“, Цетиње

35 (44)

БРЕБАН, Ги

Administrativno pravo Francuske / Gi Breban ; prevela s francuskog Katarina Damjanović. – Podgorica : CID ; Beograd : Službeni list SRJ, 2002 (Beograd : Vojna štamparija). – 472 str. ; 24 cm – (Biblioteka Univerzitas)

Prevod djela: Le droit administratif Français / Guy Braibant. – Tiraž 1000. – Pogovor / Stevan Lilić: str. 463–466. – Beleška o autoru: str. 469. – Bibliografija: str. 470.

ISBN 86-495-0144-3

1. Дамјановић, Катарина

П.к.: а) Административно право Француска